

KORTAF

Platform Slaapmuis

Op initiatief van de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (IKL) en Staatsbosbeheer is in het kader van het provinciale Soortenbeleid in december 1999 het platform Slaapmuis ingesteld, waarin zitting nemen Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, stichting het Limburgs Landschap, stichting IKL, Alterra, Provincie Lim-

burg en ministerie LNV. Het platform Slaapmuis bereidt beschermingsacties voor voor de hazelmuis én de eikelmuis in Nederland. Het zit dus voorlopig wel goed met de aandacht vanuit het beleid, onderzoek en uitvoering voor slaapmuizen in Nederland. Das&Boom wil zich duidelijk ook profileren op dit terrein, en dat is uiteraard voer voor de pers. Wij gaan in ieder geval géén fokprogramma opzetten voor de hazelmuis en eikelmuis in Nederland.

Ludy Verheggen

Jacht in natuurgebieden wordt steeds minder vanzelfsprekend.
Foto Hans Schouten

Jacht in natuurgebieden: hoopgevende jurisprudentie

De Raad van State heeft op 7 januari jl. definitief uitspraak gedaan inzake het al lang slepende conflict tussen jagers en natuurbeschermers over nut en noodzaak van jacht in het Zeeuwse natuurgebied 'De Manteling van Walcheren'. De Stichting Duinbehoud heeft in 1997 bezwaar gemaakt tegen de door de provincie Zeeland aan de jagers afgegeven vergunning conform artikel 12 van de Natuurbeschermingswet om in het natuurgebied te jagen. Duinbehoud was en is van mening dat juist in een natuur-

gebied niet behoort te worden geschoten op de daar levende dieren. Pas als zij grote landbouwschade aanrichten of een aanzienlijk gevaar voor de volksgezondheid of veiligheid betekenen kan overwogen worden om bijvoorbeeld reeën of konijnen af te schieten. Maar ook dan pas als onderzocht is of er geen alternatieve methoden beschikbaar zijn.

Begin 1998 verklaarde het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in te stemmen met de door Duinbehoud aangevoerde argumen-

ten. De verleende vergunning werd door de minister op die punten aangepast. Van jagerszijde kon niet worden aangetoond dat sprake was van onevenredig grote schade of hinder veroorzaakt door dieren afkomstig uit de Manteling. Ook alternatieven bleken niet beproefd.

De aangepaste vergunning beperkte de toegestane jacht tot konijn (maar slechts in een deel van het natuurgebied), wilde eend en verwilderde kat. Jacht op haas, ree, damhert en fazant werd niet langer toegestaan. De jagers, verenigd in de Wildbeheereenheid Manteling van Walcheren, tekenden beroep aan bij de Raad van State. Daarbij voerden zij zelfs aan dat zij beperkt werden in hun 'mensenrechten', waarin het vrij genot over 'eigendommen', ook als dat natuurterreinen zijn, is toegestaan. Een redenering die door de Raad terecht niet is gehonoreerd: zij besloot het bezwaar ongegrond te verklaren.

Met hun besluit om beroep aan te tekenen heeft de Wildbeheerseenheid een belangrijke bijdrage geleverd aan de aanscherping van het Nederlandse natuurbeleid. Dankzij hen ligt er nu een uitspraak van de Raad van State inzake jacht in natuurgebieden die, in de vorm van 'jurisprudentie', bindend is voor heel het land.

John van Vliet, Stichting Duinbehoud

Grondeekhoorns

Op verschillende plaatsen in Vlaanderen werd of wordt onderzoek verricht naar het voorkomen en het gedrag van de Siberische grondeekhoorn *Tamias sibiricus*. De soort was onder meer het onderwerp van een inventarisatie in het Calmeynbos in De Panne door de Groep Dierenecologie van de Universitaire Instelling Antwerpen (UIA) in opdracht van de AMINAL-afdeling Natuur. Op die plaats werden in 1976 in totaal 17 dieren uitgezet. Die

hebben zich inmiddels vermenigvuldigd tot 100-200 dieren. Gelijkwaardige uitbreidingen zijn ook vastgesteld in het Zonieënwoud, waar de populatie op niet minder dan 2000 exemplaren wordt geschat. In kleinere bosgebieden, zoals te Zwijnaarde en Westerlo, neemt de uitbreiding niet zo'n vaart. Binnenkort wordt het studiewerk over de grondeekhoorn voortgezet, waarbij het vooral de bedoeling is de totaliteit van het verspreidingsgebied te kennen en tot nauwkeurigere aantalschattingen te komen.

Sommigen vrezen dat de grondeekhoorn concurreert met de gewone eekhoorn *Sciurus vulgaris*, maar hiervoor bestaan voorlopig geen aanwijzingen. Ook voor het feit dat ze verantwoordelijk zouden zijn voor een afname van in het struikgewas broedende zangvogels zijn geen bewijzen.

Referentie:

Verbeylen, G. & E. Matthysen, 1998. Inventarisatie van de Aziatische grondeekhoorn in De Panne. Groep Dierenecologie Universitaire Instelling Antwerpen (UIA).

Dirk Criel

Symposium 'Dierentuinen en hun toekomst'

Archaeopteryx

Archaeopteryx, de 'Vereniging voor vogels en bijzondere dieren' van de Faculteit Diergeneeskunde aan de Universiteit Utrecht organiseert op donderdagavond 18 mei een symposium over dierentuinen, de gang van zaken en hun toekomst. Peter Klaver, dierenarts van Artis, zal spreken over de rol van de dierenarts in een moderne dierentuin. Bart Hiddin-

ga, Stichting NOD, spreekt over het fokbeleid, een actueel item. Tenslotte spreekt Paul Koene, etholoog bij de Landbouwniversiteit Wageningen, over 'gedragsverrijking' in dierentuinen. Plaats: collegezaal Gezelschapsdieren, faculteit Diergeneeskunde, Münsterlaan 5 (Uithof) Utrecht. Aanvang 20.00 uur. Info: Jolijn van Leeuwen, 030-2537476.

Jaarboek LIKONA 1999

De Limburgse Koepel voor Natuurstudie (LIKONA), Vlaanderen, brengt weldra haar negende jaarboek uit, vol recente feitenmateriaal over de Limburgse natuur. Voor het beschermen van belangrijke plant- en diersoorten, een prioriteit van het provinciaal natuurbeleid, is een goed beeld nodig van de toestand van de 'Limburgse' soorten. De enthousiaste vrijwilligers van LIKONA brachten daartoe weer veel inventarisatiegegevens bij elkaar. In het jaarboek wordt aandacht besteed aan de hamster en de beverrat, naast onderwerpen als 'De Neanderthaler in Limburg', 'Sprinkhanen en het beheer van De Teut', 'De ongewervelden in de Winterbeekvallei' en 'Mineralen op de steenkoolterril van Winterslag'. Men kan voorintekenen op het Jaarboek door 300 BEF (7,44 Euro) te storten op rekeningnummer 000-0400447-31 van het Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, 3600 Genk met vermelding 'JB99'. Na verschijnen kost het 400 BEF (9,92 Euro). Info: Rita Bogaerts, 011-265457 (B).

Bevernieuws Biesbosch

Ook in 1999 deed de Beverwerkgroep Nederland (BWN-VZZ) in samenwerking met Staatsbosbeheer en Alterra (het voormalige IBN-DLO) onderzoek naar de aantalsontwikkeling van de bever in de Biesbosch. Er werden 23 territoria aangetroffen, een toename van één territorium ten opzichte van 1998. In 1999 werden minimaal elf jongen waargenomen bij zes van de

zestien aanwezige beverparen. Daarnaast verongelukte er een vrouwtje, zwanger van drie nagenoeg volgroeide jongen, door de schroef van een motorbootje. De voortplantingsgegevens over 1998 konden nog worden aangevuld, omdat twee in 1998 geboren, nog onbekende jongen werden ontdekt. Daarmee komt het aantal in 1998 uitgezwommen jongen uit op zestien, bij acht van de vijf-

tien aanwezige paren. Als het onderzoek in 2000 wordt voortgezet, zullen waarschijnlijk nog enkele in 1999 geboren jongen worden ontdekt. In totaal komt de najaarsstand in 1999 voorlopig tussen de 71 en 78 bevers te liggen.

De BWN-VZZ organiseert voor haar (actieve) leden ieder jaar een beverweekend in de Biesbosch. Aanmelden als lid kan bij *Teun Baarspul, W.A. Scholtenstraat 10, 9712 KW Groningen, email teunbaarspul@hotmail.com*.

Waarnemingen van bevers of beversporen kunnen aan mij worden doorgegeven: *Vilmar Dijkstra, VZZ, Oude Kraan 8, 6811 LJ Arnhem, 026-3705318*

Wie weet opgezette otters?

In het project 'herintroductie otter' wordt door Alterra gewerkt aan genetisch onderzoek. Geprobeerd wordt het erfelijk materiaal, DNA, uit de uitwerpselen van otters te halen (zie elders in dit nummer van Zoogdier). Wij zijn echter ook geïnteresseerd in de genetische variatie van de voormalige otterpopulatie in Nederland. Daarom zijn wij naarstig op zoek naar opgezette otters bij particulieren. Zonder die zeldzame pronkstukken zichtbaar te beschadigen nemen we een klein stukje huid (5x5 mm) weg. Dat is voor ons doel voldoende. U kunt ons helpen zulke otters te vinden. Hebt u er zelf één, of weet u er een te staan? Zag u er ooit een in een café of buurthuis? Neem dan contact met ons op. Wij zijn u dankbaar!

Alterra, Hugh Jansman, Postbus 47, 6700 AA Wageningen, tel. 0317-477867 (NL), email H.A.H.Jansman@ibn.dlo.nl